

# Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

## ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΥΚΟΠΙΟΥΔΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΠΗΠΟΚΡΑΤΗ, άρ. 11, ΑΘΗΝΑ

**Συνηρόμη χρονιάτικη:** Για την Ελλάδα και για την Κρήτη άρ. 10. Για τὸ ἔξωτερικὸ φρ. χρ. 12 ' .—Γιὰ τίς ἐπαρχίαι δεχόμεστε καὶ τρίμηνας συνηρομίες (β ἄρ τὴν τριμηνία.—Κανέναι δὲ γράφεται συνηρομητὴς ἢ δὲ στέλλει μισροστὰ τὴ συνηρομή του.

**20 λεπτά τὸ φύλλο, 20.**—Τὰ περασμένα φύλλα που λιοῦνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

**Βρίσκεται** στὴν Ἀθήναι σ' ὄλα τὰ κιοσκία, καὶ στὶς ἐπιμαρχίαι στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

## ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

**Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΤΟΥ ΥΜΝΟΣ—ΠΕΣ ΤΑ, ΓΕΡΟ!— Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΕΝΟΥΣ, ΚΑΙ Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ—ΝΑ ΜΑΣ ΜΗΝΥΣΟΥΝΕ— ΤΑΔΕ ΕΦΗ «ΕΣΤΙΑ».**

*ΝΑ λοιπὸν ποῦ ἔγινε καὶ ἡ περιφημὴ ἐπιτροπή τῆς Βουλῆς γιὰ τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα. Καὶ θὰ ἐνεργήσει, λέει, πλατιά ἀνάκριση γιὰ τὰ ρούβλια καὶ γιὰ προδοσίες καὶ στὸ τέλος ἕνα ποῦφ! ἢ τὸ σωστότερο, ἕνα δίπλωμα συκοφαντίας στὸ Μισροιώτη καὶ στὰ κοπέλια του.*

*Ἐμεῖς ποῦ τὰ ξέρουμε καλὰ τὰ πράματα, ποῦ εἴμαστε μὲ σ' αὐτὰ πράματα, γελᾶμε ἀπὸ τῶρα καὶ τρίβουμε τὰ χέρια μας ἀπὸ τῶρα, καὶ καρτεροῦμε μὲ λαχτάρα τὴν ἄγια ὥρα, ποῦ θάναβεῖ ὁ Εἰσηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πρωθυπουργός, πάνου στὸ βῆμα τῆς Βουλῆς καὶ θὰ πεῖ:*

*— Κύριοι, τὰ ρούβλια καὶ οἱ προδοσίες εἶναι παρανόθια τῆς Χαλιμᾶς καὶ ὁ «γεραρός καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμᾶν» εἶναι ἕνας ἀδιάντροπος συκοφάντης.*

*Καὶ ὕστερα:*

*'Απ' τὰ κόμματα βγαλμένε  
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά...*

*Νά, ὁ ἔθνικὸς σου ὕμνος, νά, ἡ μόνη δόξα ποῦ θὰ σοῦ ἀπομείνει, ἄμοιρε Μισροιώτη!*

\*

*ΠΕΣ τα, γέρο! Μὰ καὶ τί νὰ πεῖ ὁ ἄμοιρος; Μὰ καὶ τί ἔχει νὰ πεῖ; Μιὰ ἀλάκαιρ, βδομάδα τονὲ σέρνουνε πρῶτ' καὶ ἀπόγιομα στὴν Ἀνάκριση γιὰ νὰ πεῖ. . . . Μὰ*

*τὸ μάρμαρο μένει βουβὸ  
καὶ θὲ νὰ μένει ἀκόμα...*

*Βουβὸς σὰ μάρμαρο στὴν Ἀνάκριση καὶ γλώσσος τζι. τζικας στὶς ἐφημερίδες!*

*— Τί εἶπατε στὴν ἀνάκριση, κ. καθηγητᾶ;*

*— Χμ! Κατέθεσα πολλὰ ἐπιβαρυντικά...*

*— Ποιὰ πάνου κάτου;*

*— Χμ! Δὲ μοῦ ἐπιτρέπεται νὰν τὰ ἐκθέσω!...*

Ἐίχε ὅμως ἀνακαλύψει κ' ἔναντε, ὁ παμπόνηρος, ποῦ ἀποπειράθηκε ὁ κ. Πάλλης νὰν τονὲ δωροδοκήσει στὴ Σμύρνη (Λίρες στερολίνας—Ἐγγλέζικος δάχτυλος!) Ὁ ἕνας αὐτὸς λεγότανε κ. Φωκ. Βουτσινᾶς καὶ ἀνακρίθηκε ἀπὸ τὸν κ. Εἰσαγγελεῖα καὶ *κατάθεσε*, κατὰ τὸν κ. Μισροιώτη πάντα, *πολλὰ ἐπιβαρυντικά*. Τὴν ἄλλη μέρα βγήκε ὁ κ. Βουτσινᾶς, σὴν τίμιος ἄντρος, σὲ δυὸ εφημερίδες, «Πατρίς» καὶ «Ἀθήναι», καὶ δήλωσε μὲ τὴν ὑπογραφή του πὸς ὁ κ. Πάλλης δὲ ζήτησε νὰν τονὲ δωροδοκήσει στὴ Σμύρνη, παρὰ μόνου, συζητώντας μαζί του γιὰ τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα, νὰν τοῦ ἀλλάξει τὴν πεποίθησή του καὶ νὰν τονὲ γυρίσει μὲ τὴ Δημοσιότη.

Αὐτὸ εἶταν ὄλο, αὐτὸ θὰ δηγήθηκε καμιά φορὰ ὁ ἄθροπος καὶ θὰν τῆμαθε ὁ κ. Μισροιώτης, καὶ ὄπλασε, σὰ φίνος ποῦ εἶναι στὰ τέτια, τὸ παρωπόθι τῆς δωροδοκίας.

\*

**ΑΛΟΓΑΡΙΑΣΤΕΣ** οἱ ψευτιές καὶ οἱ συκοφαντίαι ποῦ γραφτήκανε τοῦτες τίς μέρες στὶς ἐφημερίδες γιὰ τοὺς δημοτικιστάδες. Ποῦ νὰν τίς θυμηθεῖ κανεῖς, μὴ καὶ ἂν τίς θυμᾶται, ποῦ καιρός καὶ τόπος νὰν τίς ἀναφέρει, ἔστιοντιαι καὶ ξερὰ ξερὰ, δίχως σκόλια.

Αὐτὸ ὅμως ἀπὸ διαῖτες μᾶς κάμανε περισσότερη ἐντύπωση, γιὰτὶ ἀφοροῦνε τὸ Νουμᾶ, κ' ἔτσι τοὺς ἀξίζει μιὰ τιμητικὴ θεσοῦλα σὲ τούτη δῶ τὴ στήλη.

Ἦ μιὰ γράφτηκε στὸ «Χρόνο» τῆς περασμένης Λευτέρας, πὸς εἶπε τάχατες (μπορεῖ ὅμως καὶ νὰν τῶπε) ὁ κ. Ἰπυρογῶς τῆς Παιδείας πὸς γνωρίζει κάπιο νεό, «εἰὸν συγγενοῦς μου, ὄστις, παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ πατρος του, ἐλάμβανε πικρὰ τοῦ «Νουμᾶ» ἄρ. ἐξήκοντα τὸν μῆνα. Τὸν νέον τοῦτον θὰ τὸν στείλω εἰς τὴν ἀνάκρισιν».

Καὶ ἡ ἄλλη γράφτηκε στὸ «Σκρίπα» τοῦ περασμένου Σαβᾶτου, πὸς διηλ. «ἡ κόρη τοῦ κ. Μπενέκη, ἡ κ. Δέλλα, γράφει εἰς τὸν «Νουμᾶν» ἀπὸ τὸ ψημίον Δ, αὐτὸ δὲ τὰ ἐκατομύρια τοῦ κ. Ἰπυρογῶ τῆς Γεωργίας διοχετεύοντα, εἰς τὰ ταμεῖα (!) τοῦ «Νουμᾶ».

**Ἀναγκαῖα δήλωση:** Ποτὲ δὲν τίμησε ἡ κ. Δέλλα τὸ «Νουμᾶ» μὲ τὴν συνεργασία τῆς καὶ ποτὲ ὁ «εἰὸς συγγενοῦς μου» τοῦ κ. Ἀλεξάντη, μὰ οὔτε καὶ κανέναι ἄλλος, πλερώθηκε ἀπὸ τὸ «Νουμᾶ». Ὁ μόνος ποῦ πλερώθηκε, μὰ καὶ αὐτὸς γιὰ ἔξη μονάχα μῆνες, εἶταν ὁ κ. Ν. Ποριώτης, τόσο ὅμως δυσανάλογη εἶταν ἡ ἀμοιβὴ του μὲ τὴν ἐργασία ποῦ πρόσφερε, ὥστε μποροῦμε νὰ βεβαιώσουμε ἀδισταχτα, πὸς καὶ αὐτὸς, ἀντὶ νὰ πλερωθεῖ, πλέρωνε στὸ «Νουμᾶ».

\*

**ΓΡΑΦΤΗΚΕ** στὶς εφημερίδες καὶ ξαναγράφτηκε πὸς οἱ φοιτητὲς καταμηνύσανε τὸ διευθυντὴ τοῦ «Νουμᾶ», καθὼς καὶ οἱ βουλευτὲς κ. κ. Γλαβᾶς, Πατισρογάκος κλπ. γιὰ τὴν ἄρθερα τοῦ περασμένου φύλλου

Αὐτοῦμαστε πολὲ ποῦ ἴσαμε τὴν ὥρα δὲ μᾶς ἀναγγέλθηκε ἐπίσημα τέτιο πράμα. Αὐτὸ τέτιαις μῆνυσις θὰ μᾶς φέρνανε σίγουρα στὸ Κακομυροδικεῖο κ' ἔτσι θὰ μποροῦσαμε νὰ μιλήσουμε πλατιά γιὰ τὸ Ζήτημα καὶ νὰποδείξουμε ὅτι μὲ δυὸ λόγια, ἐπιγραμματικά, γράψαμε γιὰ τὸ Πανεπιστήμιο καὶ γιὰ τὴ γλωσσολογία τοῦ κ. Λελακοβία κλπ.

\*

**Οἱ συνάχτες** τῆς «Ἐστίας», (ὁ φίλος Μύταλης λ. κ., ὁ φίλτατος Ἀντρέας λ. κ.) εἶναι οἱ μεγαλύτεροι γλωσσολο-

λόγοι της γῆς καὶ μονάχα αὐτοὶ ἔχουνε δικαίωμα νὰ μιλάνε γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ὅχι ὅμως κι ὁ Ψυχάρης, καὶ «οἱ ἠλίθιοι ἔνταυθα ὀπαδοὶ του».

Νά, τί τρέχει. Ἡ «Ἐστία» τῆς Τετράδης μετέφρασε ἀπὸ τὸ «Paris Journal» καὶ δημοσίεψε στὴν τρίτη σελίδα τῆς τὸ ἰντερβιὺ τοῦ Ψυχάρη, ποὺ δημοσιεύουμε καὶ μεῖς σήμερα στὴν πρώτη σελίδα. Στὴν πρώτη ὅμως σελίδα τῆς λούζει πατιόκορρα τὸν Ψυχάρη ἀποκαλώντας τὸν «ἀρχιυπεύθυνον, ἀρχιεργαλειματιαν, δημιουργὸν τοῦ Μιστριώτη, κίψ δάσκαλο», καὶ δὲν ξέρομε τί ἄλλο ἀκόμα — κι ὅλ' αὐτὰ γιὰ τὴν κωλοφορία καὶ γιὰ τὸ ...Δοβλέτι.

Ὁ κ. Κύρος τῆς «Ἐστίας», ποὺ εἶναι φίλος ἐπιχειρηματίας, συλλογίστηκε ἔτσι:

— Δημοσιεύοντας τὸ ἰντερβιὺ τοῦ Ψυχάρη καὶ τὸ Μιστριώτη χτυποῦμε καὶ τὸ φύλλο ξοδεύουμε, ποὺ θὰ διαβαστεῖ ἀπὸ προσώτερο κόσμω. Βοῖξοντας ὅμως καὶ τὸν Ψυχάρη, δημοσιοποιῦμε διπλά, ἀφοῦ καὶ τοῖς καθαρευουσιάνους ἐδαριστοῦμε καὶ τὴν Κυβέρνηση ἱκανοποιοῦμε, ποὺ ὁ Ψυχάρης ἐπιχειρεῖ τὸ ἀνάποδο φέροσμιό της στὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα.

Ἔτσι πολιτεύεται πᾶντα, καὶ σὲ ὅλα πέρα πέρα τὰ ζητήματα. Ἡ «Ἐστία», ραγιαδικά. Πᾶντα ἄβουλη καὶ πάντω μὲ τὸ Δοβλέτι.

## ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ\*

«Ἐνα κελὸ ἔχω, ποὺ ἀγάπησα, ποὺ ἀγαπῶ τὴν πατρίδα.

Τὴν ἀγαπῶ, ἢ μήπως καὶ σ' ἀπὸ γελισίμαι; Μπορεῖ νὰ τὴν ἀγάπησα στὴν ἀπελπισία μου, γιατί τότες εἶμαστένε στὰ 1897, κι ἔτι ἄκουσα γιὰ τὸν πόλεμο, μ' ἔλη μου τὴν ἀδυναμία, ἐπειδὴ ἀρχίζα πάλι νὰ φτύνω αἷμα — τῆς φερνε ἢ ἀποτυχία μου, ἢ σύχουσι, — ἀποφάσισα νὰ πάω, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ μ' ἔδρισκε κανένα σπλαχνικὸ βέλι, νὰ πᾶψουνε τὰ βᾶσκανα. Ἐγραφα λοιπὸν τῆς μάννας μου πὼς θὰ πάω, γιὰ νὰ μὴ μὲ διῆ ξαφνικά· μὰ λαθαίνω γλήγορα ἕνα τῆς γράμμα· πάλι ἀνω κάτω. Μοῦ ὀρκίζεται στὴν ψυχὴ τῆς, πὼς τὴν ὥρα δ' ἔπειθ' ἔλασσε πὼς πῆγα, δὲ θὰ φυλάξῃ νὰ μὲ διῆ, παρὰ ἴσια θὰ πάη νὰ πέσῃ στὸ Φάλερο. Καὶ μόνο ἀπὸ ἀκόμη δὲν τῆς ἔκαμα, καὶ τώρα στὰ γράμματά τῆς γυρέθω νὰ τῆς τὸ κάμω; Ἄνεῖς νὰ προσπαθήσω νὰ πιάσω κι ἄλλα λεφτὰ στὸ Παρίσι, ὅπου εἶναι μπόλικα καὶ τὸ ξέρεῖ ἀφοῦ τῆς ἔστειλα κιόλας, ἀντίς νὰ τῆς στείλω κι ἄλλα, νὰ τῆ δροσίσω, νὰ τῆ ψυκαριστήσω, νὰ σοῦ ποῦ θυμήθηκα ξανὰ τῆ Βρωμασθίνα. Ἐέχασα τάχα τῆ συφορὰ καὶ τὴν παίνα καὶ τῆ γδύμνια ποὺ πέρασα; Θέλω νὰ ξαναπαῶ στὸν τόπω τὸν ἐλεεινὸ; Ἐκείνη νόμιζε πὼς στὰ τριάντα χρόνια ἔδραλα πιά γνώση, πὼς ἔφυγα μὲ ἀπέφαση νὰ γίνω ἄθρωπος, πὼς ἔγινα, πὼς ἔστρωσα

ἔδω καὶ δυὸ μῆνες, πὼς ἔβγαλα ὄνομα στὰ Παρίσι, πὼς ἔγραφα καὶ πὼς κέρδιζα ἔτι θέλει, μὰ τώρα βλέπει πὼς τοῦ κάκου, τὰ χάλασα ἔλα κ' ἔχω πάντα τὸ ἴδιο κεφάλι.»

Ὁ Ἀντίγονος μοῦ τᾶλεγε, μοῦ ξεστήθιζε τὸ γράμμα τῆς μάννας του, μ' ἕνα ὕφος ὀλότελα διαφορετικὸ ἀπὸ καίνο ποὺ εἶχε δῶ καὶ μιὰ στιγμὴ, σὰ μιλοῦσε γιὰ τὸ Παρίσι καὶ γιὰ τὰ παρισιάνικὰ του τάντραγαθήματα, γιὰ τᾶρθρα του, τὰ περιοδικὰ του καὶ γιὰ τὸ δραματάκι ποὺ κόντεψε νὰ γίνῃ δεχτό. Παρατήρησα πὼς τοῦ φαινότανε τότες τοῦ ἴδιου σὰ νὰ βρισκότανε ἀκόμη στὴ μεγαλόπολη. Ἀὐτὸς κ' ἢ ψυχὴ του ἀνέβαινε δυὸ τρεῖς βᾶθμοὺς πρὸ ἀπάνω ἀπὸ τὴ συνηθισμένη τῆς θερμοκρασία· ὑψωνότανε κι ἀφτὸς πρὸ ἀπάνω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Ἄναρτε ὁ νοῦς του· ῥητόρεθε μὲ ζέση· γενικὲς ιδέες πηγαινοερχότανε στὸ κεφάλι του, φιλοσοφοῦσε, ψυχολογοῦσε τὴ φυλὴ μας. Γινότανε μ' ἕνα λόγω ἄλλος ἄθρωπος.

Τώρα, ἔτι ἔφεθε, ποὺ νὰ πῆς, ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅτι δηλαδὴ ἄλλαξε κουθέντα, ἔφτῃς ἄλλαξε κι ὁ νοῦς του κ' ἢ ψυχὴ του. Μίχραινε. Συνάμα κατέβαινε κ' ἢ θερμοκρασία. Κατέβαινε πρὸ χάμω κι ὁ ἴδιος. Ἐβλεπες μιὰ ξαφνικὴ ἀφομοίωση τοῦ ἀτομοῦ στὰ στενά, ταπεινά, περιορισμένα τοῦ ἀτομικά. Ἐνα γράμμα τῆς μάννας του, σὲ μεγάλο τὸ σκοπὸ ποὺ κυνηγοῦσε, δηλαδὴ νὰ βῆγῃ ποιητής, τοῦ ἐρχότανε πρὸ σπουδαιότερο ἀπὸ τὴν ποίηση, ἀπὸ τὸ ἰδανικὸ του. Καὶ βέβαια πὼς σπαραχτικὸ, πολὺ σπαραχτικὸ τὸ δράμα τῆς ζωῆς, σπαραχτικὸ νᾶκούγεταί τῆς ἀτόμακρης μάννας ἢ φωνῆ μέσα σ' ἕναν ἀγῶνα ποὺ δὲν τὸν ὑποψιαζότανε κανε, σπαραχτικὴ μάλιστα ἢ ἀδικία τῆς πρὸς τὸ γιὸ τῆς ποὺ ἀπὸ ἠυσία τῆς ἔκρυπτε τὴν ἀλήθεια. Συγκινητικὴ βέβαια καὶ τοῦ δύστυχου ἢ παιδικῆς στοργῆς. Μὰ ἔπωε κι ἂν εἶναι, σὰν πιασμένα τὰ φτερά του· σὰ νὰ μὴν τὸ κατῶρθωνε νὰ βῆγῃ ἀπὸ τὴ φυλιά, νὰ πετάξῃ, πρὸς τὸν οὐρανὸ.

Καὶ ἔμως ἢ διαφορὰ ποὺ τόσο ἑξίστερα μικτυροῦσε ὁ τρόπος τοῦ ὁ ἴδιος μεταξὺ, ποὺ νὰ πῆ τι νᾶς, τοῦ Δεουδὲ τοῦ παρισιάνου καὶ τοῦ Δεουδὲ ποὺ ἔμνησκε ἀκόμη Πολίτης, τέτοια διαφορὰ μοῦ ἔδειχνε θεοφάνερα καὶ μοῦ ἀπόδειχνε πὼς ὁ Δεουδὲς δὲ γελᾶστηκε ὅταν πίστεψε στὸν προορισμὸ του. Σίγουρο πὼς εἶχε κάτι μέσα του, τὸ κάτι ἐκεῖνο τοῦ ποιητῆ, τὸ κάτι ποὺ γεννᾶ τὰ ἔργα τὰ μεγάλα. Κατάλαθα καλῆτερις ἀπὸ τότες τί ἀκολούθησε κατόπι καὶ δικιολόγησα τὸν καημένον τὸν ἄθρωπο ποὺ βασανίστηκε ἔλη του τῆ ζωῆ, μόνο καὶ μόνο γιὰτὶ δὲν μπόρεσε νᾶκολουθήσῃ τὸν προορισμὸ του.

Ἐκεῖνος, ἐνῶ μέσα μου κατακυλούσανε τέ-

\*) Κοίταξε σελ. 98, 120 καὶ 129.